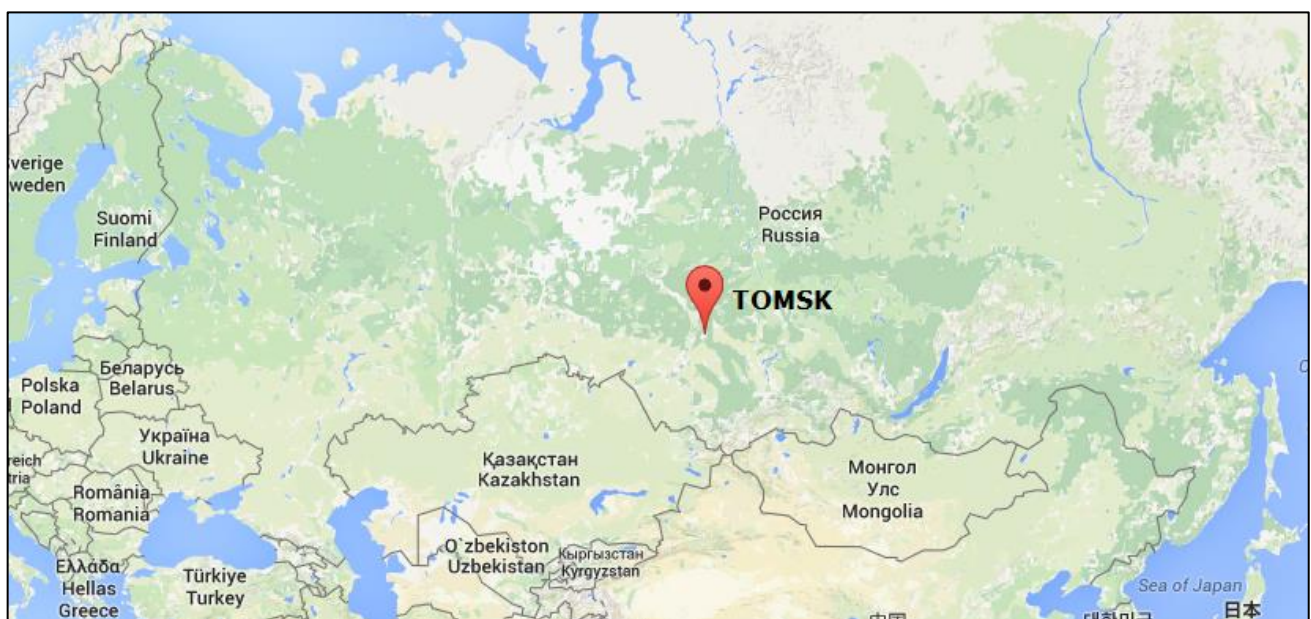

Tomsk Polytechnic University (TPU)

Kuusi kuukautta Siperiassa

Tomskilaista puutaloarkkitehtuuria.

Yleistä Tomskista

Vaihtojaksoni tavoitteena minulla oli opiskella joku uusi hyödyllinen kieli ja tutustua minulle ihan uuteen kulttuuriin. Päädyin pitkän pohdinnan jälkeen valitsemaan ensisijaiseksi kohteekseni Venäjän. Mielestäni Pietari ja Moskova olivat liian lähellä, joten paikaksi valikoitui lopulta Venäjän mittapuulla melko pieni kaupunki Uralin toiselta puolen, eli Tomsk.

Tomsk on noin 500 000 asukkaan kaupunki Siperiassa. Minulle Tomskista tulevat ensimmäisenä mieleen kauniit puutalot, lukuisat kahvilat ja monikulttuurinen opiskelijameininki. Tomskia voineekin hyvin luonnehtia yliopistokaupungiksi, koska joka kuudes asukas Tomskissa on opiskelija ja yliopistoja kaupungissa on yhteensä kuusi. Alueella vallitsee mannerilmasto, eli talvet ovat erittäin kylmiä ja kesät todella kuumia. Omalla vaihtojaksollani tosin toteutui ainoastaan edellämainituista tuo jälkimmäinen, koska tammikuussa paikalle tupsahtaessani taisivat kylmimmät kelit olla talven osalta jo vähän poikkeuksellisesti takana päin. Lunta kyllä satoi erittäin paljon, mutta pakkaslukemat pysyttelivät kuitenkin yhtä viikonloppua lukuun ottamatta varsin siedettävissä lukemissa, eli siinä -10 ja -15 asteen välillä. Kesä sen sijaan oli näin suomalaiseseen makuun vähän turhan kuuma – kesäkuussa lämpöä oli jo +30 astetta.

Järjestelyt Suomessa

Hakuprosessi sisälsi paljon paperityötä. Valituksi tulemiseen liittyvän paperirumban jälkeen piti alkaa järjestellä viisumiasioita, jotka hoidin Venäjän viisumikeskuksessa Helsingin keskustassa. Ensin piti odotella viisumikutsua, jonka kiikutin sitten hakemuspaperin, vakuutustodistuksen, valokuvan ja passini kera viisumikeskukseen. Sitten oli luvassa hermostunutta odottelua (viisumin saamisella alkoi olla jo aika kiire) viikon verran, kunnes sain uudenvuoden aattona viimein kätösiini passin ja siihen liimatun viisumin. Tämän jälkeen Venäjän konsulaatti sulkeutuikin pitkäksi aikaa lomaviettoon venäläisen kalenterin mukaan, eli sain asian hoidettua aivan viime tipassa. Jos on lähdössä Venäjälle vaihtoon keväällä niin näistä lomapäivistä kannattaa olla viisumiasioita hoitaessa tietoinen.

Vaihto-opintoni rahoitin lähinnä Aallon myöntämällä stipendillä ja Kela:n opintotuella. Venäjän viisumikeskuksessa asioiminen maksoi minulle 20e palvelumaksun verran. Kuluja tuli myös rokotuksista, joista tärkeimpiä oli mielestäni ehdottomasti punkkrokote (suositellen kaikille Siperiaan lähteville). Lisäksi piti tietysti järjestää paikalle pääseminen. Lentäminen taisi olla suunnilleen saman hintaista kuin junalla meneminen, joten jos haluaa nopeasti perille niin kannattaa lentää Tomskiin Moskovan kautta. Itse kuitenkin päädyin lentämisen sijasta menemään Tomskiin junalla Moskovasta, koska piti Trans-Siperian radalla junailu nyt päästä kokemaan saman tien.

Käytännön asiat Tomskissa

Tomskissa on monenlaisia opiskelijoille tarkoitettuja asuntoloita – vähän hienompia ja sitten niitä vähän karumpia. Toivoin itselleni hakemuksessa omaa huonetta, joten minut majoitettiin siihen vähän hienompaan ja kalliimpaan asuntolaan, jossa asukkaista enemmistössä olivat vaihto-opiskelijat ja vähemmistössä tavalliset venäläiset opiskelijat. Asuntolassamme (joka toimi myös samalla hotellina) opiskelijat majoitettiin yhden tai kahden hengen huoneisiin. Niissä karummissa asuntoloissa saatetaankin sitten asua 3 henkilöä per pieni huone ja yksi kerros jakaa

amat vessat ja suihkut... joten olin omaan ratkaisuuni aika tyytyväinen. Huoneeni oli hyvin varusteltu ja lämmin – ja suihkun ja vessan jaoin ainoastaan kahden korealaisen tytön kanssa, jotka asuivat naapurissani kahden hengen huoneessa. Toisaalta harmittelin sitä, että menetin mukavuudenhaluni takia yhden hyvin venäläisen kokemuksen kun päädyin asumaan koko vaihtojaksoni vähän mukavammin.

Yliopiston opiskelijapalveluissa istuva henkilökunta oli todella mukavaa, suorastaan sydämellistä, ja heiltä sai aina apua jos joku asia askarrutti. Vastapainona oli sitten vähän hassuja byrokratiakiemuroita ja muun muassa opiskelijaportaalin täydellinen puuttuminen. Kurssivalinnat tehtiin ihan paperille ja kiikutettiin sitten toimistoon – tosin lukujärjestyksen sentään pystyi tarkistamaan netistä.

Tomskin hintatasosta en ikävä kyllä oikein osaa sanoa mitään, koska satuin olemaan kaupungissa juuri silloin kun ruflan arvo romahti dramaattisesti. Tammikuussa paikalle saapuessani lähiravintolassa sai lämpimän illallisen juomineen noin viidellä eurolla ja hinnat vaihtelivat sen jälkeen ruflan arvon heitellessä vähän kumpaankin suuntaan. Asuminen siinä kalleimmassakin asuntolassa oli kohtalaisen halpaa, kuukausittainen vuokra heilui siinä 150 euron tietämillä. Vaatteet taas saattoivat olla yllättävänkin kalliita. Taksi sen sijaan ei maksanut juuri mitään - yleensä baarista pääsi yöllä kotiin pulittamalla taksimatkasta ehkä reilut 2 euroa. Kävin jopa tekemässä ostokset marketissa parin otteeseen taksikyödyllä.

Yliopiston henkilökuntaa ja tutoreita lukuun ottamatta Tomskissa - tai juuri muuallakaan Siperiassa - ei erityisemmin osata englantia, minkä vuoksi kommunikointi kaupungilla asioidessa oli minulle välillä aika haasteellista. Kaikesta kuitenkin selvisi, kun vaan oli tarpeeksi kärsivällinen. Venäjälle lähtiessä kannattaa myös varautua henkisesti siihen, että byrokratiajuttujen parissa (eli eri toimistoissa juoksemisessa kun yrität esimerkiksi maksaa taas kerran kuukausittaista vuokraasi) tulee melko varmasti kulumaan tovi jos toinenkin. Välillä saattaa myös tuntua siltä, että asiat eivät etene ja mikään ei toimi. Ei silti huolta – Venäjällä kaikki kuitenkin järjestyy aina, tavalla tai toisella.

Opinnot TPU:ssa

Opiskelin henkilökohtaiseen erikoismoduuliin sijoitettavia kursseja enimmäkseen "Economics" –otsikon alta, sekä venäjän kieltä 10 tuntia viikossa. Lähdin Tomskiin lähes kielitaidottomana, joten venäjänkielen taitoni ei tietenkään riittänyt kurssien opiskelemiseen venäjäksi vaan otin lähinnä englanninkielisiä kursseja. Opetuksen taso riippui pitkälti opettajasta (ja erityisesti opettajan kielitaidosta) ja ryhmäkoot olivat melko pieniä. Esimerkiksi todella mielenkiintoisella Human Resources and Management –kurssilla oli erittäin sujuvaa englantia puhuva opettaja, jonka kanssa kävimme läpi oppikirjaa lukemalla ja keskustelemalla, ja jolta kuulumme monia kiinnostavia esimerkkejä venäläisestä työelämästä. Sen sijaan maailmantaloutta käsittelevällä kurssilla en oppinut yhtään mitään ja jätinkin sen kokonaan hyväksilukematta. Kanssakäyminen kahden opettajan kanssa aiheutti välillä lieviä haasteita erinäisten syiden takia, mutta mitään ylitsepääsemätöntä ei tapahtunut ja loput opettajat olivatkin sitten todella sydämellisiä tapauksia joiden kanssa keskustelu oli antoisaa. Myös kurssien työmäärät vaihtelivat – joillain kurseilla läpi pääsi kohtalaisen leppoisalla tentillä ja/tai tuntiaktiivisuudella ja yhdellä kurssilla taas kaikki kirjoittivat 20 sivua pitkän kurssityön. Erityisesti venäjän opiskelun koin todella hyödylliseksi, koska venäjänkielinen ympäristö kannusti käyttämään kieltä paljon myös vapaa-aikana. Kaikkien kurssisuoritusten hyväksiluku Aalossa taas luonnistui todella sujuvasti ilman ongelmia.

Vapaa-ajan vietto ja Buddy Building Club

Verrattuna moniin vähän hölmöihin ennakkoletuksiini siperialaisista kaupungeista, ("siellä on varmaan vaan tosi tyhjää ja karua") Tomskista löytyi yllättävän paljon kaikkea aktiviteettia. Kaupungin monet kahvilat ja baarit tarjosivat useita mahdollisuuksia yhdessä hengailuun. Ravintoloista sai perinteisen venäläisen ruoan lisäksi myös monenlaisia etnisiä vaihtoehtoja. Lisäksi kävimme vaihtariporukalla muun muassa luistelemassa ja

Vaihtariporukamme BBC:n järjestämissä bileissä.

hiihtämässä – yhteisiä illanviettoja asuntolassa unohtamatta.

Tomskin Buddy Building Clubille, joka oli vastuussa kaikesta tutoroinnista ja vaihtaritoiminnan pyörittämisestä, täytyy vielä antaa erityismaininta. BBC järjesti vaihtareille usein muun muassa bileitä ja kaikenlaisia ekskursioita. Erityisesti opiskelijoiden vastaanotto hoidettiin Tomskissa ihan viimeisen päälle – kaikkia oltiin saapumispäivänä erikseen vastassa lento- ja juna-asemilla ja kaikilla oli oma tutor (tai tuttavallisemmin buddy), joka auttoi käytännön paperiasioiden kanssa kaupunkiin saapumisen jälkeen. Oma tutorini oli esimerkiksi tulkkina kun kävin hankkimassa venäläistä sim-korttia ja hän myös näytti minulle kaupunkia ensimmäiset päivät. Siperiaan lähtöä ei siis kannata pelätä tai kauhistella, sillä Tomsk on sellainen paikka, jossa kaikki vaihtarit otetaan avosylin vastaan.

BBC:n järjestämässä kaupunkisuunnistustapahtumassa.

Matkustamisesta Siperiassa

Opiskelun lomassa sai matkustaa halutessaan melko vapaasti. Itse tosin lähdin ensimmäiselle pitemmälle reissulleni vasta kurssien päättymisen jälkeen kesäkuussa. Matkustaessani hämmästyin kerta toisensa jälkeen siitä, kuinka laaja ja monimuotoinen maa Venäjä on. Porukkaa on ihan joka lähtöön – uskonnot vaihtelevat ortodoksisuudesta buddhalaisuuteen, kielet venäjämästä lukuisiin vähemmistökieliin ja ihmisten kasvopiirteet eurooppalaisesta aasialaiseen. Siperiaa voisi siis luonnehtia varsin mielenkiintoiseksi matkakohteeksi, jossa riittää erilaista nähtävää.

Näkymä Baikalin saaren rannalta.

Siperiassa matkustamiseen liittyvät oleellisesti myös erittäin pitkäkestoiset junamatkat, sillä etäisyydet kaupunkien välillä ovat todella pitkiä. Tästä huolimatta junailureissut olivat niitä mielenkiintoisimpia kokemuksia, joita muistelen jo suurella lämmöllä ja nostalgialla. Mielestäni junat olivat kohtalaisen siistejä ja niihin muodostuu jokaisella matkalla pieni idyllinen matkustajayhteisönsä. Osa venäläisistä oli erittäin innokkaita jakamaan elämäntarinansa kielimuurista huolimatta (kielimuuri oli lähinnä hidaste, mutta ei este). Kävin junailmassa muun muassa Tuvan tasavallassa, Krasnojarskissa, Baikalilla sekä Ulan-Udessa, joista jokainen teki minuun vaikutuksen omalla tavallaan. Erityisesti Baikaljärvi ja siellä sijaitseva Olkhonin saari olivat paikkoja, joita suosittelen erittäin lämpimästi. Suosittelen myös Couchsurfingia, jonka kautta tapasimme monessa kaupungissa mukavia venäläisiä, jotka toimivat meille paikallisoppaina. Ilman heitä reissuni olisivat varmasti jääneet paljon pinnallisemmiksi. Jos päätyy lähtemään Siperiaan asti niin kannattaa myös käydä katsastamassa Mongolian laakeat arot, joiden kauneudelle ei löydy vertaistakaan mistään muualta.

Tuvalainen hotellikylä.

Yleinen ilmapiiri Tomskissa ja siperialainen mielenlaatu

Koska kaikkia varmasti kiinnostaa se, että miten maailmanpoliittinen tilanne vaikutti elämäni Tomskissa niin voin lyhyesti todeta, että ainakaan keväällä 2015 ei juuri mitenkään. Olin toki todistamassa muutamaa aiheeseen liittyvää keskustelua, mutta esimerkiksi mitään vihamielisyyttä Euroopasta tulleita vaihtareita kohtaan en juuri havainnut. Koin Tomskin ylipäänsä melko rauhalliseksi lintukodoksi, jossa suurimman vaaran aiheutti lähinnä vähän turhan vilkas liikenne. Tomskissa selviää hyvin maalaisjärjellä, jolla tarkoitan esimerkiksi sitä, että välttää jossain kaupungin laitamilla liikkumista yksin yöllä ja katsoo eteensä kun ylittää autotien. Siperialaisten suhtautuminen vaihtareihin oli ennen kaikkea rehellistä – jos naamani ei sattunut jonain tietynä päivänä miellyttämään asiakaspalvelijaa, sen yleensä huomasi hänen käytöksestään. Vastapainona olivat sitten ne kerrat kun kaupan kassalla sattui olemaan joku joka oli ylettömän kiinnostunut taustastani ja hukutti minut kysymyksiin. Näissä tapauksissa saatoin olla varma siitä, että asiakaspalvelijan kiinnostus oli aitoa. Teeskentelemätön siperialainen luonne oli mielestäni lopulta erittäin hieno asia, jota opin arvostamaan Tomskissa asumisen aikana. Venäläisen ystävän saaminen ja hänen luonaan vieraileminen oli sitten vielä asia erikseen – venäläinen vieraanvaraisuus ei todellakaan ole mikään keksitty juttu, vaan kylään tulevia ystäviä kohdellaan suurtakin suuremmalla lämmöllä.

Summa summarum

Vaihto-opiskelu Siperiassa oli ehdottomasti yksi elämäni hienoimpia kokemuksia. Lähtiessäni vaihtoon muualle kuin jonnekin lähellä sijaitsevaan Euroopan maahan, astuin aika rajusti ulos kaikilta mukavuusalueiltani. Se kannatti. Pääsin opiskelemaan intensiivisesti minulle uutta kieltä, tutustuin minulle täysin vieraaseen kulttuuriin ja moniin hienoihin ihmisiin - sekä ennen kaikkea opin sen, että missä vain pärjää, kunhan ensin vaan uskaltaa lähteä. Ja Venäjä on sen verran haastava kieli, että sitä kannattaa todellakin lähteä opiskelemaan suoraan Venäjälle. En olisi joskus pari vuotta sitten uskonut koskaan sanovani, että minulla on ikävä jonnekin niin erikoiselta kuulostavaan paikkaan kuin Siperiaan, mutta niin se vaan salakavalasti vei mennessään. Suunnitelmissani on palata pian takaisin, ehkäpä esimerkiksi jollekin kielikurssille.